

EKONOMİK GÖRÜNÜM

Ticaret savaşı gelişmeleri...

Temmuz ayı içerisinde Çin'in büyük miktarda tarım ürünü alma yönündeki taahhüdünü yerine getirmediğini ifade eden ABD Başkanı Donald Trump 1 Eylül 2019 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere Çin'den ithal edilen 300 milyar USD'lik ürüne %10 oranında ek gümrük vergisi uygulanacağını duyurdu. Ağustos ayında da iki taraftan gelen karşılıklı açıklamalar ticaret savaşı gerilimini iyice yükseltti. Çin Hükümeti kamunun ABD'den tarım ürünü alımlarını erteleme kararı verdiğini duyurdu. Ayrıca, ABD'den ithal edilen aralarında tarım ürünleri, otomotiv ve petrolün de bulunduğu 75 milyar USD tutarındaki ürüne de ilave gümrük vergisi getirileceği açıklandı. ABD tarafında ise Başkan Trump, Çin'den ithal edilen 550 milyar USD değerinde ürüne %5 ek gümrük vergisi getirileceğini ifade etti. İzleyen günlerde ABD ve Çin arasındaki görüşmelerin Ekim ayında devam edeceğini açıklaması ve bu haberinin ardından ABD ile Çin'in ticaret savaşında gerilimi düşürmek üzere attıkları adımlar ticaret savaşının piyasalar üzerindeki olumsuz etkisini bir miktar hafifletti. Bu çerçevede, 16 farklı ürünü ek gümrük tarifelerinden 1 yıl süreyle muaf tutacağını açıklayan Çin, daha sonra söz konusu muafiyeti genişlettiğini duyurdu. Çin'in bu kararına ABD yönetimi Çin'den ithal edilen 250 milyar USD tutarındaki ürüne yönelik %25'lik gümrük vergisinin %30'a çıkarılacağı tarihi 1 Ekim'den 15 Ekim'e kadar öteleyerek olumlu karşılık verdi.

Çin ekonomisi yılın ikinci çeyreğinde %6,2 oranında büyüdü.

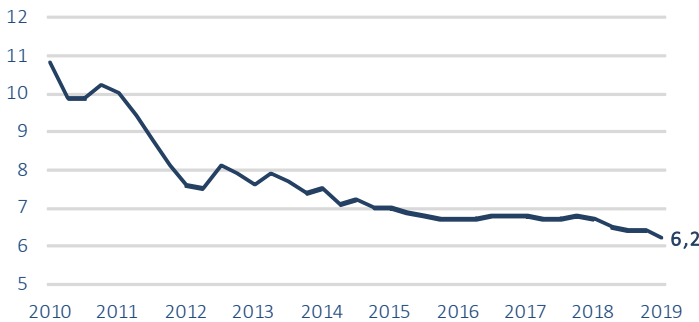
Çin ekonomisi 2019 yılının ikinci çeyreğinde yıllık bazda %6,2 oranında büyüdü. Bu oran mevcut büyüme verisinin açıklanmaya başladığı tarih olan 1992 yılından bu yana en düşük büyüme rakamı olarak kaydedildi. Öte yandan, bir önceki çeyrek ile kıyaslandığında 2019 yılının ilk çeyreğinde %1,4 oranında genişleyen Çin ekonomisinin ikinci çeyrekte hafif ivmelenecek %1,6 büyüdüğü görüldü. Ülkede açıklanan büyüme rakamları halihazırda ekonomik aktivitedeki ivme kaybının önüne geçmek için önlemler açıklayan Çin Hükümetinin önümüzdeki dönemde de ekonomiyi desteklemek adına yeni adımlar atacağına yönelik beklentileri güçlendirdi.

Diğer taraftan iktisadi faaliyetlerdeki ivme kaybı ve ticaret savaşı gelişmeleri uluslararası kuruluşların büyüme tahminlerini aşağı yönlü güncellemesinde etkili oldu. IMF, Dünya Ekonomik Görünüm raporunun Temmuz ayı güncellemesinde Çin'in büyüme tahminini 2019 ve 2020 yılları için Nisan dönemine kıyasla 0,1 puan düşürerek sırasıyla %6,2 ve %6 olarak belirledi. Uluslararası kredi derecelendirme kuruluşu Moody's ve Fitch de Çin ekonomisine ilişkin büyüme tahminlerini aşağı yönlü güncelledi.

Çin'den ekonomiyi destekleyici yönde adımlar...

Çin ekonomisinden gelen yavaşlama sinyalleri Çinli yetkilileri ekonomiyi desteklemek adına yeni adımlar atmaya sevk ediyor. Çin Merkez Bankası (PBOC) KOBİ ve özel kuruluşlara verilen kredilerin artırılması için küçük ve orta ölçekli

Çin'de GSYH Büyümesi
(yıllık % değişim)



Uluslararası Kuruluşların Büyüme Tahminleri

	Güncel Tahminler		Tahminlerinden Farkı	
	2019	2020	2019	2020
(%)				
IMF	6,2	6,0	-0,1	-0,1
Dünya Bankası	6,2	6,1	0,0	-0,1
OECD	6,1	5,7	-0,1	-0,3
Fitch	6,1	5,7	-0,1	-0,3

Kaynak: Datastream, IMF, Dünya Bankası, OECD

EKONOMİK GÖRÜNÜM

bankaların hedeflenen kredi miktarını 50 milyar yuan yükseltti. PBoC, Ağustos ayında şirketlerin borçlanma maliyetini düşürmek ve ekonomiye destek olmak için faizlerin belirlenmesinde kullanılan yöntemde değişikliğe gitti. Bu kapsamda, temel kredi faizinin belirlendiği mekanizmada değişiklikler yapıldı. Ayrıca, PBoC 16 Eylül'den itibaren geçerli olmak üzere bütün bankaların zorunlu karşılık oranlarını 50 baz puan indirdiğini, bazı koşulları karşılayan bankaların zorunlu karşılıklarının 100 baz puan daha düşürülebileceğini açıkladı. Söz konusu düzenleme ile piyasaya 126 milyar USD likidite sağlanması bekleniyor. Diğer taraftan, Çin Devlet Konseyi önümüzdeki dönemde otomobil alımlarındaki kısıtlamaların gevşetileceği ve yeni enerji araçları ile akıllı ev aletleri alımları için kredi desteği sağlanacağını açıkladı.

Öncü göstergeler ekonomik faaliyetin üçüncü çeyrekte de zayıfladığını gösterdi.

Çin'de 2019 yılının üçüncü çeyreğine ilişkin açıklanan öncü göstergeler ekonomik faaliyetteki ivme kaybının yılın üçüncü çeyreğinde de devam ettiğini gösterdi. Resmi imalat sanayi satın alma yöneticileri endeksi (PMI) Ağustos ayında 49,5 değerini alarak sektörün yavaşladığına işaret etti. Küçük ve orta ölçekli şirketlerin performansını yansıtan Caixin imalat PMI aynı dönemde 50,4 ile öngörülerini aşmasına karşın eşik değere yakın gerçekleşti. Endeksin alt kalemleri incelendiğinde üretimin Ağustos ayında yükseldiği, ihracat siparişlerinin ise Kasım 2018'den bu yana en hızlı düşüşünü kaydettiği görüldü. Sanayi üretimi Ağustos'ta yıllık bazda %4,4 ile Şubat 2002'den bu yana en yavaş yükselişini gerçekleştirdi. Perakende satışlar aynı dönemde %7,5 ile öngörülerin altında artış kaydetti. Verilerin beklentileri karşılayamaması ticaret savaşının büyüme üzerindeki olumsuz etkilerinin devam ettiğinin bir işareti olarak değerlendirildi.

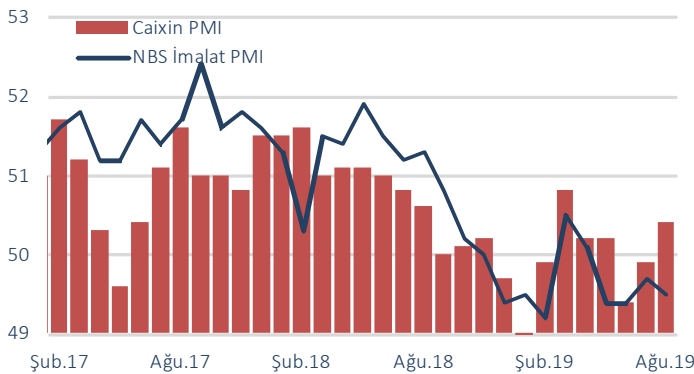
İhracat Ağustos ayında yıllık bazda geriledi.

Çin'de açıklanan dış ticaret rakamları ABD ile Çin arasındaki ticaret savaşının ülke ekonomisi üzerindeki etkilerinin derinleşerek sürdüğüne işaret etti. Ağustos ayında ihracat bir önceki yılın aynı dönemine kıyasla artış beklentilerine karşılık %1 oranında gerilerken, ithalat hacmi %5,6 düştü. Böylece, ülkede dış ticaret fazlası Ağustos ayında 38,4 milyar USD seviyesine geriledi. Ağustos ayında Çin'in ABD'ye olan dış ticaret rakamlarında da hızlı bozulma gözlemlendi. Çin'in ABD'ye ihracatı bu dönemde yıllık bazda %16 oranında gerilerken, Çin'in ABD karşısındaki dış ticaret fazlası 27 milyar USD'ye indi.

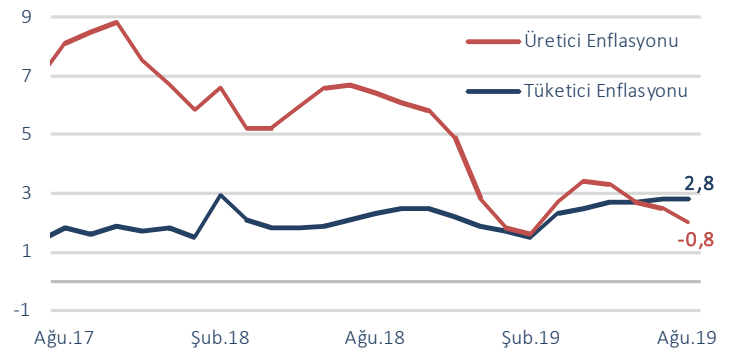
Üretici fiyatları Ağustos ayında düştü.

Üretici enflasyonu ise yıllık bazda 0,8% gerileyerek son üç yılın en hızlı düşüşünü kaydetti. Ekonomik aktivitedeki ivme kaybının etkisiyle enerji ve ana metal fiyatlarındaki aşağı yönlü hareket üretici enflasyonu üzerinde belirleyici oldu. Tüketici fiyatları ekonomik aktivitedeki yavaşlamaya rağmen güçlü seyrini sürdürüyor. Tüketici fiyatları Ağustos'ta bir önceki yılın aynı dönemine kıyasla %2,8 oranında artış kaydetti. Gıda fiyatlarında artış bu dönemde %10 ile Ocak 2012'den bu yana en yüksek düzeye çıktı.

Çin'de İmalat PMI Endeksi



Çin'de Üretici ve Tüketici Enflasyonu (yıllık, %)



Kaynak: Datastream

DİĞER GÜNCEL GELİŞMELER

Yuan cinsi yeni krediler Ağustos'ta beklentilere paralel gerçekleşti.

Ağustos ayında yuan cinsi yeni krediler 1,21 trilyon yuan (170 milyar USD) ile öngörüler paralelinde gerçekleşti. Çin yönetiminin özellikle ülkenin ekonomik büyüme ve istihdamına önemli katkı sağlayan küçük ölçekli firmalara destek olmak amacıyla bir yılı aşkın bir süredir banka kredilerini artırma ve finansman maliyetlerini düşürme çabalarına rağmen yuan cinsi yeni kredilerdeki zayıf görünümün devam ettiği görülüyor.

Finansal piyasalar...

Yılın üçüncü çeyreğinde Çin'de finansal piyasalar dalgalı bir seyir izledi. Ticaret savaşına ilişkin belirsizlik piyasalar üzerinde baskı yaratmaya devam ederken, Hükümetin ve Merkez Bankasının ekonomiyi destekleyici yönde attığı adımlar piyasaları destekledi. Çin'de Shanghai Bileşik Endeksi 19 Eylül itibarıyla Haziran sonuna kıyasla %0,7 oranında yükseldi. Diğer taraftan, Çin'in döviz rezervleri Ağustos'ta bir miktar yükselerek 3,1 trilyon USD düzeyine çıktı. Ağustos ayı başında Çin Merkez Bankası USD/yuan kurunu 2008'den bu yana ilk kez 7 seviyesinin üzerinde belirledi. Karar karşısında ABD Hazine Bakanlığı Çin'i döviz kuru yoluyla haksız rekabete yol açmakla suçladı. 26 Ağustos'ta USD/yuan kuru Çin piyasasındaki işlemlerde 7,15 ile Şubat 2008'den bu yana en yüksek seviyesini gördü. Kur, offshore piyasalarda da işlem görmeye başladığı 2010'dan bu yana zirve noktası olan 7,1850'ye kadar yükseldi. 19 Eylül itibarıyla USD/Yuan kuru 7,1 civarında bulunuyor.

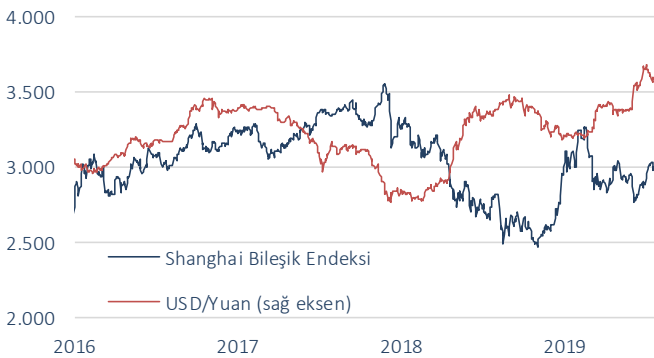
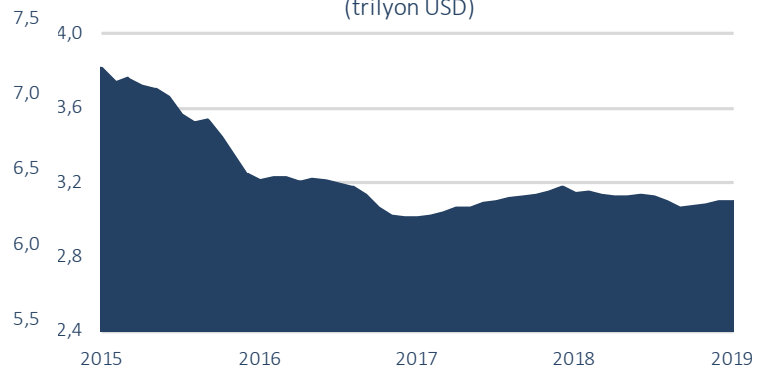
Çin hisse senedi ve tahvillerinde yabancı yatırım limitleri kaldırıldı.

Çin Devlet Döviz İdaresi küresel işlemlerde yuan kullanımının artırılması ve yabancı sermaye girişini artırmak için hisse senedi ve tahvil piyasalarında yabancı yatırım limitlerini kaldırdı. Böylece daha önce yabancılar için 300 milyar USD tutarındaki kota kaldırılmış oldu.

Yeni konut fiyatlarındaki artış Ağustos'ta ivme kaybetti.

Çin'de 70 büyük şehrin konut fiyatları baz alınarak hesaplanan yeni konut fiyatları endeksi Ağustos'ta aylık bazda %0,5 ile Şubat ayından bu yana en yavaş artışını kaydetti. İki yılı aşkın bir süredir aylık bazda yükselen konut fiyatlarındaki yıllık artış ise %8,8 düzeyinde gerçekleşti. Çin ekonomisindeki soğumanın ülkenin emlak piyasasına da yansımaya başladığı gözlenirken, konut fiyatlarının halen ivme kaybetmekle birlikte yükselmeye devam etmesi sektöre yönelik olumlu bir gelişme olarak kaydedildi.

Shanghai Endeksi ve Yuan

Çin'in Döviz Rezervleri
(trilyon USD)

Kaynak: Datastream

DİĞER GÜNCEL GELİŞMELER

Çin'e yönelik doğrudan yatırımlar artmaya devam etti.

Çin'e yönelik doğrudan yatırımlar kümülatif verilere göre Temmuz ayında bir önceki yılın aynı dönemine kıyasla %7,2 oranında artarak 69,7 milyar USD (478,3 milyar yuan) düzeyinde gerçekleşti. Diğer taraftan, Çin'de Mayıs ayından bu yana net sermaye çıkışı yaşanıyor. IIF verilerine göre Haziran ayında 33,8 milyar USD düzeyinde gerçekleşen sermaye çıkışı Temmuz'da 9,4 milyar USD oldu.

Çin'de otomobil satışları gerilemesini sürdürdü.

Çin'de otomobil pazarındaki daralma bir yılı aşkın bir süredir devam ediyor. Otomobil satışları Ağustos ayında %6,9 gerileyerek düşüşünü 14. ayına taşıdı. Büyük ölçüde elektrikli araçlardan oluşan yeni enerjili araçların satışları Temmuz ayının ardından Ağustos'ta da geriledi. Söz konusu veriler Çin'de ekonomik aktivitede ve iç pazarda görülen yavaşlamanın otomotiv sektörüne de yansıtıldığına işaret ederken, hükümet tarafından alınan önlemlerin otomotiv satışlarını canlandırması bekleniyor.

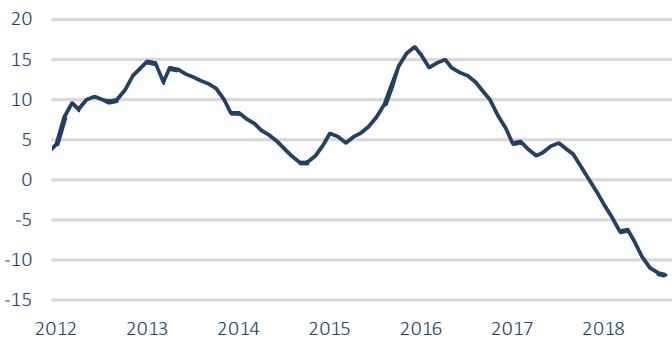
Çin 88. İzmir Enternasyonal Fuarı'na "partner ülke" olarak katıldı.

Türkiye'nin "İhracat Ana Planı"nda belirlenen hedef ülkeler arasında yer alan Çin, 88. İzmir Enternasyonal Fuarı'na "partner ülke" olarak katıldı. Fuar kapsamında düzenlenen "Türkiye-Çin Halk Cumhuriyeti İş Forumu"nda konuşma yapan Ticaret Bakanı Ruhsar Pekcan, Çin'in Almanya ve Rusya'dan sonra en büyük ticaret ortağımız haline geldiğini ifade etti. Fuarda Çin'in 9 farklı eyaletinden 61 firma katıldığını belirten Pekcan, bu firmalar ile hem ticareti geliştirmek hem de karşılıklı yatırımı arttırmak amacıyla verimli görüşmeler gerçekleştirildiğinin altını çizdi. Fuar'da konuşma yapan bir diğer isim olan Çin Halk Cumhuriyeti Ticaret Bakan Yardımcısı Li Chenggang ise Türkiye ile Çin arasında daha dengeli ticaret ve ekonomik ilişkilerin gelişmesi konusunda anlaşmaya vardıklarını ifade etti. Li, iki ülke arasında yatırım konusunda iş birliğinin son dönemde önemli derecede hızlandığını belirtti. Türkiye-Çin İş Forumu esnasında İzmir Ticaret Odası ile Şanghay Uluslararası Teknoloji Transfer Merkezi arasında iyi niyet anlaşması imzalandı. Bu kapsamda her iki kurumun karşılıklı olarak teknoloji projeleri geliştirmesi, teknoloji ticaretinin artırılması başta olmak üzere ekonomik ve ticari faaliyetlerde işbirliği yapılması hedefleniyor.

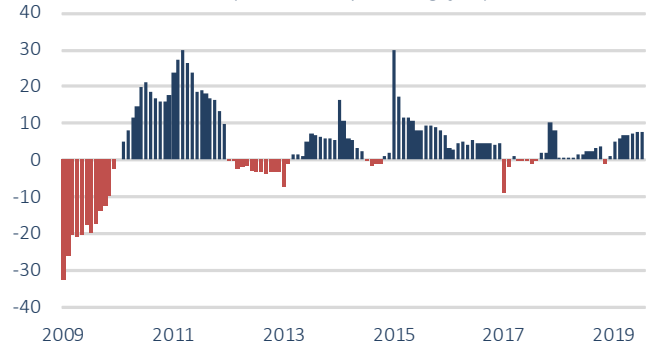
Çin'in Türkiye'den ithal edeceği malların kapsamı genişliyor.

Çin ile Türkiye arasındaki ticari ilişkiler gelişmeye devam ediyor. İki ülke arasındaki ticari işbirliğinin güçlenmesi için tarım ürünlerinin yeni bir pazar haline geldiğini söyleyen Çin İstanbul Başkonsolosu Cui Wei, Çin'in Türkiye'den ithal ettiği ürünlere yenilerini ekleyeceğini belirtti. Cui Wei'nin ifadesine göre antep fıstığı ve süt ürünleri de yakın zamanda Çin pazarında yerini alacak. Ayrıca, kümes hayvanları ve nar da önümüzdeki dönemde Çin'in ithalat sepetine eklenecek.

Çin'de Otomobil Satışı
(12 aylık ortalama, yıllık değişim)



Çin'e Doğrudan Yatırımlar
(kümülatif, yıllık değişim)



Kaynak: Datastream, IIF

DİĞER GÜNCEL GELİŞMELER

Son yıllarda iki ülke arasında enerji, liman, demiryolları, telekomünikasyon, e-ticaret, turizm, ulaştırma ve finans gibi konularda büyük ölçekli işbirliklerinin gerçekleştirildiğine değinen Cui Wei, halihazırda üçüncü nükleer santral gibi önemli mega proje müzakerelerinin devam ettiğini belirtti. Buna ek olarak, Türk şirketlerinin Kasım ayında düzenlenecek olan II. Çin Uluslararası İthalat Fuarı'na katılımlarını beklediklerini kaydetti.

Çin'den ülkemize gelen turist sayısı Temmuz ayında %27,8 arttı.

Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından açıklanan verilere göre, Çin'den ülkemize gelen ziyaretçi sayısı yükselmeye devam ediyor. 2018 yılının Çin'de "Türkiye Turizm Yılı" olarak ilan edilmesinin ardından hızla artan turist sayısı 2019 yılında bir miktar ivme kaybetmesine karşın güçlü bir seyir izliyor. Temmuz ayında Çin'den Türkiye'ye gelen turist sayısı geçtiğimiz yılın aynı dönemine kıyasla %27,8 artarak 43.390 kişi olarak kaydedildi. Ocak-Temmuz döneminde ise ülkemize gelen turist sayısı 251.831 kişi oldu.

Çin'in dijital parası Libra'ya benzeyecek.

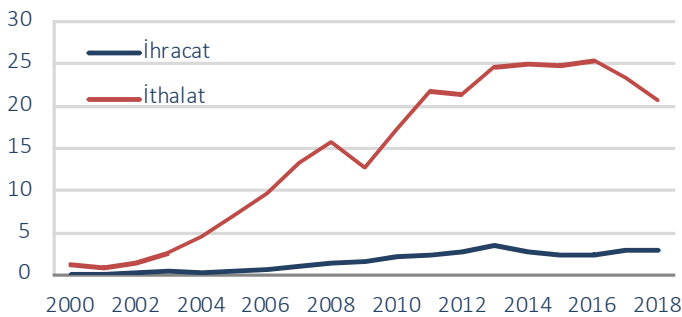
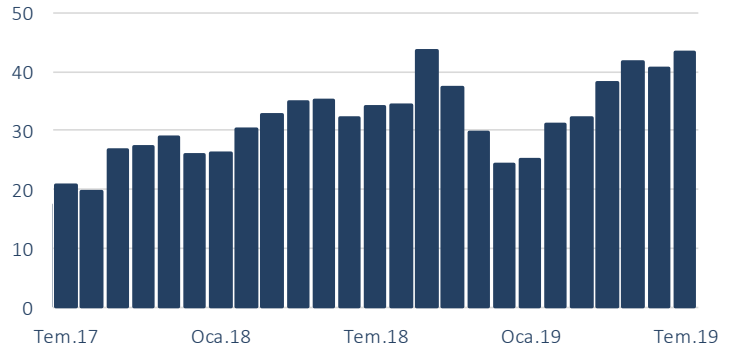
Çin'de yeni bir dijital para oluşturulması için çalışmalar sürüyor. Çin Merkez Bankası yetkilisinin açıklamasına göre Çin'in yeni dijital parası Facebook'un piyasa sürmeye hazırladığı Libra isimli dijital para ile benzer olacak. Bu dijital paranın WeChat ve Alipay gibi başlıca ödeme platformlarında kullanılması hedeflenirken, bu paranın geliştirilmesiyle ülkenin parasal egemenliğinin korunması amaçlanıyor. Merkez Bankası, paranın piyasada dolaşım maliyetini azaltmak ve politika yapıcıların para arzı üzerindeki kontrolünü güçlendirmek için 2014 yılında dijital para çıkarma amacıyla araştırma grubu kurmuştu.

Çin'in en büyük 500 şirketi açıklandı.

Çin'de açıklanan listeye göre ülkede en büyük şirket enerji sektöründe faaliyet gösteren Sinopec olurken, onu National Petroleum ve State Grid izledi. Listede 76 farklı sektörden şirket yer alırken, ilk 10 şirket arasında üç enerji, bir inşaat, bir sigorta şirketi ve bankalar yer alıyor. İlk 500 şirketin toplam büyüklüğü geçtiğimiz yıla göre 3,5 trilyon USD yükselerek 41,9 trilyon USD'ye çıkarken, şirketlerin toplam cirosu %11,1 artarak 11 trilyon USD düzeyinde gerçekleşti.

Çin'de robot pazarının büyüklüğünün yılsonunda 8,5 milyar USD'yi aşması bekleniyor.

Çin'de gerçekleşen 2019 Dünya Robot Konferansı'nda Çin Elektronik Enstitüsü tarafından açıklanan rapora göre, Çin'de robot pazarı büyüklüğünün 2019 yılı sonunda 8,7 milyar USD'ye ulaşması bekleniyor. Söz konusu rakam sektörün 2014 ve 2019 yılları arasında yıllık ortalama %20,9 oranında büyümesi anlamına geliyor. Çin'de robot sayısının bu yılın sonunda tüm dünyadaki robot sayısının yaklaşık 3'te 1'ini oluşturacağı tahmin ediliyor.

Çin ile Olan Dış Ticaretimiz
(milyar USD)**Çin'den Türkiye'ye Gelen Turist Sayısı**
(aylık, bin kişi)

Kaynak: TÜİK, Kültür ve Turizm Bakanlığı

İktisadi Araştırmalar Bölümü

İzlem Erdem
Başekonomist
izlem.erdem@isbank.com.tr

Alper Gürler
Birim Müdürü
alper.gurler@isbank.com.tr

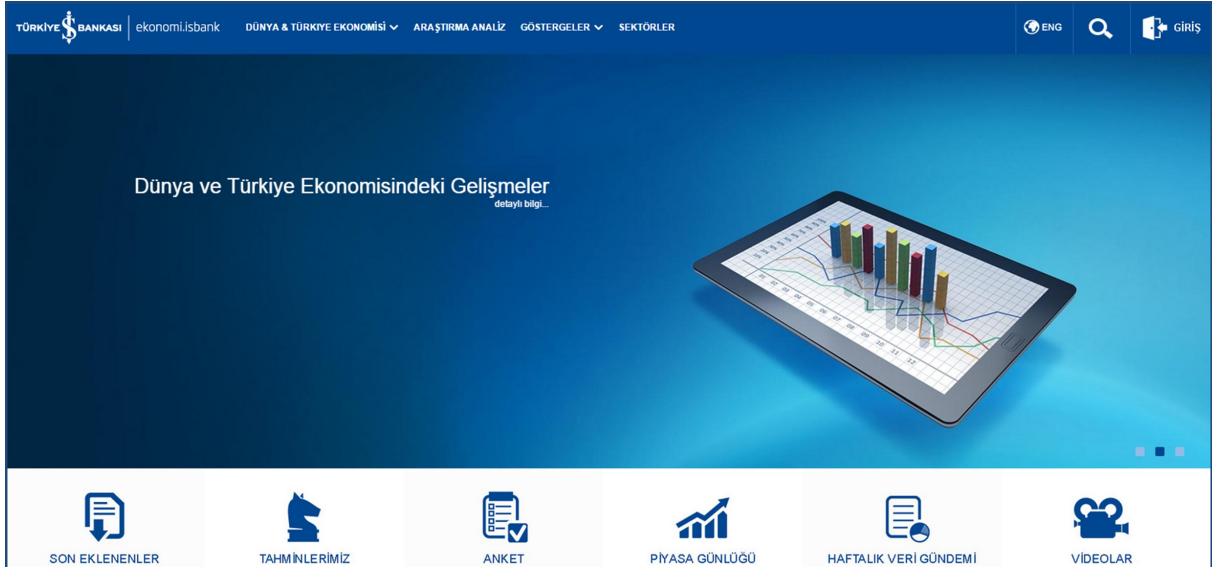
H. Erhan Gül
Müdür Yardımcısı
erhan.gul@isbank.com.tr

Ayşim Kalkan
Uzman Yardımcısı
aysim.kalkan@isbank.com.tr

Türkiye İş Bankası A.Ş. Şangay/Çin Temsilcilik Ofisi

Doruk Keser
Baş Temsilci
doruk.keser@isbank.net.tr
shanghai.rep.office@isbank.net.tr
Tel: 0-0-86-21-504-708-82
Fax: 0-0-86-21-504-708-85

Bütün yayınlarımıza <https://ekonomi.isbank.com.tr> adresinden erişebilirsiniz.



Bu rapor Bankamız uzmanları tarafından güvenilir olduğuna inanılan kamuya açık kaynaklardan elde edilen bilgiler kullanılmak suretiyle, sadece bilgilendirme amacıyla hazırlanmıştır ve hiçbir şekilde finansal enstrümanların alım veya satımı konusunda tavsiye veya finansal danışmanlık hizmeti sağlanması olarak yorumlanmamalıdır. Bu raporda yer verilen görüş ve değerlendirmeler, hiçbir şekilde Türkiye İş Bankası A.Ş.'nin kurumsal yaklaşımını yansıtmamakta olup, raporu kaleme alan uzmanların kişisel görüş ve değerlendirmeleridir. Türkiye İş Bankası A.Ş. bu raporda yer alan bilgi, görüş ve değerlendirmelerin doğru, değişmez ve eksiksiz olması konusunda herhangi bir şekilde garanti vermemektedir. Türkiye İş Bankası A.Ş. bu raporda yer alan bilgilerde herhangi bir bildirimde bulunmaksızın değişiklik yapma hakkına sahiptir. Bu rapor ve içindeki bilgilerin kullanılması nedeniyle doğrudan veya dolaylı olarak oluşacak zararlardan Türkiye İş Bankası A.Ş. hiçbir şekilde sorumluluk kabul etmemektedir.

İşbu rapor üzerinde Bankamızın telif hakkı olup, Bankamızın yazılı izni alınmaksızın herhangi bir kişi tarafından, herhangi bir amaçla, kısmen veya tamamen çoğaltılamaz, dağıtılamaz veya yayımlanamaz. Tüm haklarımız saklıdır.